

VENDIM
Nr.5, datë 4.3.2008

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Vladimir Kristo	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Gjergj Sauli	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Berberi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “

me sekretare Brunilda Bara, më datën 18.12.2007, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.56/10 Akti, që i përket:

KËRKUES: ASTRIT ZEKA, përfaqësuar nga avokat Brahim Lahi, me prokurë.

SUBJEKTI I INTERESUAR: PROKURORIA E PËRGJITHSHME, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si antikushtetues i vendimit nr.538, datë 27.6.2007 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi pretendon se gjatë gjykimit të çështjes penale në ngarkim të tij nuk janë respektuar standardet e procesit të rregullt ligjor në këto drejtime kryesore:

- Çështja është shqyrtuar në Gjykatën e Lartë pa i njoftuar më parë rekursin atij, por dhe avokatit të caktuar prej tij.

- Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka zhvilluar gjykimin e çështjes pa praninë e tij apo të mbrojtësit dhe madje, pa caktuar as edhe një mbrojtës kryesisht.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjo i relatorin e çështjes z.Sokol Sadushi dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Me vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë, kërkuesi është dënuar me 11 vjet burgim për veprën penale të vrasjes të parashikuar nga neni 76 i Kodit Penal. Gjykata e Apelit Korçë ka ndryshuar cilësimin juridik të veprës, nga vrasje e thjeshtë (neni 76 i Kodit Penal) në vrasje në kapërcim të kufijve të mbrojtjes së nevojshme (neni 83 i Kodit Penal) dhe e ka dënuar me 6 vjet burgim. Për pjesën e mbetur të dënimit kërkuesi ka përfituar nga amnistia dhe, për rrjedhojë, në kohën që zhvillohej gjykimi në Gjykatën e Lartë, ka qenë në gjendje të lirë. Mbi bazën e rekursit të prokurorit, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë ka prishur vendimin e Gjykatës së Apelit Korçë dhe ka lënë në fuqi vendimin e Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Korçë.

Kërkuesi, në bazë të nenin 131 shkronja “f” të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese për kontrollin e kushtetueshmërisë së vendimit të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë, në drejtim të respektimit të së drejtës për një proces të rregullt ligjor.

Në lidhje me pretendimin e kërkuesit për mosnjoftimin e rekursit, nga dosja gjyqësore rezulton se nga ana e Gjykatës së Apelit Korçë është dërguar ky njoftim, i cili nuk është nënshkruar nga kërkuesi, avokati apo persona të tjerë të njohur nga ligji procedural penal, por nga xhaxhai i tij. Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, në datën 18.4.2007, pasi ka verifikuar se nga aktet e dosjes nuk rezulton të jetë njoftuar i pandehuri apo avokati i tij, e ka shtyrë seancën gjyqësore për një datë tjetër.

Gjykata e Apelit Korçë, mbështetur në nenin 140 të Kodit të Procedurës Penale, në pamundësi për të bërë njoftimin për të pandehurin, pasi nuk i dihej vendbanimi, ka proceduar me komunikimin me shpallje.

Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë e ka riçelur seancën gjyqësore më datën 27.6.2007, ku mungonin si i pandehuri, ashtu edhe mbrojtësi i tij. Në këto rrethana, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë, pasi mori mendimin e prokurorit të çështjes, duke arsyetuar se “komunikimi është bërë sipas kërkesave ligjore”, vazhdoi seancën gjyqësore.

Gjykata Kushtetuese konstaton se pas rekursit të paraqitur nga prokurori, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë me vendimin e dhënë e ka ndryshuar *in peus* (në përkeqësim) masën e dënimit të kërkuarit, ndërkohë që ky i fundit nuk ka mundur të sigurojë mbrojtjen e tij. Në praktikën e Gjykatës Kushtetuese, në varësi të specifikës së çdo rasti konkret, mënyra e zhvillimit të gjykimit është konsideruar pjesë përbërëse e juridiksionit kushtetues, në kuptim të neneve 42 dhe 131, shkronja “f” të Kushtetutës, si dhe të nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

Duke iu referuar jurisprudencës gjyqësore, në mënyrë të veçantë asaj të Gjykatës Europiane për të Drejtat e Njeriut, përgjithësisht është pranuar që seancat gjyqësore të mos zhvillohen pa praninë e një avokati. Për shkak të zhvillimit të debatit gjyqësor për çështje të ligjit, pjesëmarrja e të pandehurit në gjykimin e çështjes në gjykatat më të larta nuk është paraqitur e domosdoshme, me përjashtim të rasteve kur cilësitë personale të të pandehurit kanë pasur rëndësi vendimtare për dhënien e drejtësisë. Mbi këtë bazë është konsideruar si i mjaftueshëm njoftimi i avokatit mbi ankimin e ushtruar në shkallët më të larta të gjykimit. Në rast se as avokati dhe as i pandehuri nuk paraqiteshin në seancë gjyqësore, është konsideruar e palejueshme vazhdimi i mëtejshëm i saj.¹

Jurisprudenca kushtetuese shqiptare, në respektim edhe të qëndrimeve të mbajtura nga Gjykata Europiane për të Drejtat e Njeriut, ka konkluduar se nisur nga natyra e gjykimit të çështjes në Gjykatën e Lartë dhe fokusimi i saj në probleme të ligjit “pa ndihmën e një avokati, procesi nuk mund të kontribuojë në mënyrë të dobishme në shqyrtimin e çështjeve juridike që qëndrojnë në thelb të mosmarrëveshjeve”.²

Gjykimi në Gjykatën e Lartë, në dallim nga procedurat strikte të gjykimit që zhvillohen në gjykatat e zakonshme, ka si veçori paraqitjen vetëm të argumenteve ligjore. Kompleksiteti i procedurave të gjykimit në Gjykatën e Lartë konfirmohet edhe nga dispozitat ligjore që sanksionojnë se palët duhet të përfaqësohen në këtë gjykim nga avokati. Prandaj, shqyrtimi nga Gjykata e Lartë kryesisht i çështjeve të ligjit, jo vetëm që e justifikon plotësisht përfaqësimin me avokat në seancat dëgjimore, por për më tepër, bëhet i domosdoshëm për garantimin në favor të të pandehurit të një mbrojtjeje efektive dhe profesionale.

Nisur nga specifika e rastit në shqyrtim, kur çështja gjykohej mbi bazën e rekursit të paraqitur nga prokurori, i cili kishte kërkuar rëndimin e pozitës së të pandehurit, dhe faktit që as i pandehuri dhe as avokati nuk ishin të pranishëm në gjykim, Kolegji Penal i Gjykatës së Lartë nuk duhej të zhvillonte gjykimin pa i dhënë mundësi palës së akuzuar për të realizuar mbrojtjen ligjore. Në aspektin e garantimit të procesit të rregullt ligjor, për Kolegjin Penal të Gjykatës së Lartë dilte e domosdoshme marrja e masave për të lejuar zhvillimin e seancës në mungesë të përfaqësuesit të interesave të të pandehurit, si e vetmja mënyrë që i pandehuri, përmes figurës përfaqësuese të avokatit, të realizonte të drejtën për t’u mbrojtur.

Përfundimisht, Gjykata Kushtetuese çmon se gjykimi i zhvilluar në Gjykatën e Lartë ka qenë i parregullt nga pikëpamja kushtetuese, për shkak se kërkuarit i është cenuar e drejta për një proces të rregullt ligjor në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, duke u bazuar në nenet 131, shkronja “f”, dhe 134, pika 1, shkronja “g”, të Kushtetutës, si dhe në nenet 72 e 77 të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

¹ Vendimin nr.23, datë 13.10.2005 i Gjykatës Kushtetuese të RSH.

² Vendimin nr.25, datë 30.7.2003 i Gjykatës Kushtetuese të RSH.

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr.538, datë 27.6.2007 të Kolegjit Penal të Gjykatës së Lartë.

- Dërgimin e çështjes për shqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Kryetar: Vladimir Kristo.

Anëtarë: Fehmi Abdiu, Gjergj Sauli, Xhezair Zaganjori, Kujtim Puto, Kristofor Peçi, Sokol Sadushi, Sokol Berberi, Petrit Plloçi.